

WERELDDAG VAN VERZET TEGEN ARMOEDE

17 OKTOBER 2020

1 op 6 Gentenaars leeft onder de armoedegrens

- Inkomen en onderbescherming -

INKOMEN EN ONDERBESCHERMING

Corona bracht een crisis teweeg. We belandden in een storm die ons allemaal raakte, maar we zaten niet in hetzelfde schip. Iedereen beleefde zijn eigen reis. De ene trotseerde de storm op een luxejacht, de ander vanop een roeiboot. De storm is nog hevig aan het inbeuken op heel wat, soms stevig afgetakelde boten die zich nog op volle zee bevinden. En heel wat van die kleine bootjes zaten voor deze pandemie al in onrustig water. Sommigen onder hen dobberen momenteel zelfs rond op zee in een reddingsboei. Hun schip is helaas gezonken.

**Dezelfde
storm.**

**Verskillende
boten.**

Jammer genoeg moesten we wachten op een dergelijke storm van ongeziene kracht om de bestaande structurele tekorten te laten aanspoelen. Nu deze tekorten boven water zijn gekomen, mogen we niet meer weggijken.

In de nota die volgt, delen we signalen en aanbevelingen omtrent het jaarthema van 'Dag van verzet tegen Armoede': inkomen en onderbescherming. Tegelijk doen we nogmaals een oproep naar structurele maatregelen, terugkoppeling en heldere communicatie zodat IEDEREEN zich beter kan weren tegen om het even welke storm.

I. DE LAAGSTE UITKERINGEN MOETEN OMHOOG EN OPGETROKKEN WORDEN TOT AAN DE ARMOEDEGRENS.

Op deze nagel zullen we tot vervelens toe blijven kloppen.

De nieuwe federale regering streeft naar uitkeringen die in de richting gaan van de Europese armoedegrens. Een zoveelste mantra die herhaald wordt? En dan nog in voorzichtige streefdoelen? Omdat er te weinig budget is?

Of bewegen we deze keer echt in de goede richting? Want armoede is vooreerst een inkomensprobleem.

2. GROTE VERMOGENS MOETEN BIJDRAGEN

Willen we meer budget voor sociale voorzieningen en uitkeringen, dan moeten de sterkste schouders bijdragen. Maar met de komst van de nieuwe federale regering is het nog erg onduidelijk wie de sterkste schouders zijn die gaan bijdragen.

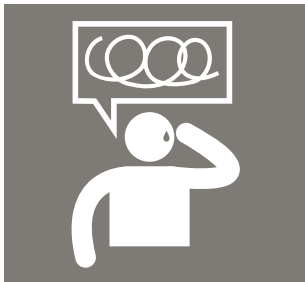
Vanuit de armoedebewegingen en -organisaties blijven we pleiten voor **een echte**

vermogensbelasting.

Niet alleen de federale regering, maar ook de Vlaamse en lokale besturen moeten het principe van solidariteit en eerlijke bijdrages terug voorop zetten. Niet alleen via fiscaliteit op transacties, maar ook op het vlak van wonen en andere belastingen. Het Mattheuseffect is nog altijd meer regel dan uitzondering.

3. PAK ONDERBESCHERMING OF HET NIET-GEBRUIK VAN RECHTEN AAN.

De laagste uitkeringen volstaan niet om menswaardig te leven.

Daarbovenop ervaren steeds meer mensen uitsluiting op het vlak van sociale bescherming. Mensen hebben rechten, maar door allerlei **administratieve stappen, complexe regels en strengere voorwaarden** kunnen ze deze niet verzilveren.

We pleiten voor rechten met een beperkt aantal, maar glasheldere regels die het liefst van al automatisch toegekend worden. Indien dit laatste niet kan, moet er voldoende mankracht zijn om mensen te begeleiden.

We roepen OCMW-medewerkers op om **proactief en outreachend** aan de slag te gaan richting alle cliënten. Noden dienen snel gedetecteerd en aangepakt te worden. Vele mensen en hun noden blijven nu onzichtbaar.

Ook buiten het OCMW om ligt er heel wat potentieel. Verwacht niet van het middenveld dat ze zich omvormen tot hulpverleners, maar reik hen voldoende tools aan opdat ze een automatische alertheid inbouwen in de strijd tegen onderbescherming. Dat vraagt voldoende kennis en expertise op het terrein, bijvoorbeeld over vreemdelingenrecht, de link met sociaal recht. Het is belangrijk **vormingen of andere vormen van ondersteuning te voorzien, voor armoedeorganisaties en basiswerkingen.**

De coronacrisis genereert heel wat specifieke corona-rechten. Met mondjasmaat worden er lokale, Vlaamse en federale

corona-tegemoetkomingen afgekondigd ter ondersteuning van mensen in een kwetsbare positie. Mensen hebben heel wat vragen over de voorwaarden, aanvragen,

...

Het is belangrijk dat deze info:

- **gebundeld** wordt en online beschikbaar is

- door alle mogelijke hulpverleners
zoveel mogelijk proactief tot bij de mensen gebracht wordt.

- ook telefonisch bevraagd kan worden.
Zo is het aangeraden om een
centraal telefoonnummer te voorzien waar mensen omtrent deze materie
allerhande vragen kunnen stellen.

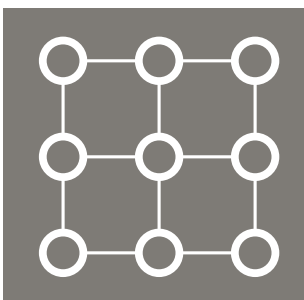

- kan overgebracht worden op een
toegankelijke, transparante en begrijpelijke manier. Dit vraagt specifieke aanpakken voor specifieke doelgroepen. Zo denken we aan nieuwkomers, blinden, slechthorenden, laaggeletterden... dit vergt inzet van tolken, vertalers, hertalers en andere communicatiespecialisten. Dat kan lokaal, maar we richten ons ook tot de Vlaamse regering om het tekort aan bijvoorbeeld tolken aan te pakken.

4. ZET IN OP STRUCTURELE MAATREGELEN

Bij het invoeren van extra tegemoetkomingen ten gevolge van de coronacrisis zien we dat er steeds gefocust wordt op wie een inkomensdaling ervaart. Er is echter een grote groep van mensen waarbij het inkomen gelijk is gebleven maar waarbij de **koopkracht fors is afgenomen**. We vragen om ook vanuit deze bril naar de lancering van tegemoetkomingen te kijken. Denk maar aan het wegvallen van warme maaltijden op school, de hogere uitgaven door kinderen die niet voltijds naar school kunnen, de sluiting van ontmoetingsplaatsen waardoor mensen meer elektriciteit verbruiken, het wegvallen van vrijwilligersvergoedingen, meer telefoonkosten doordat diensten gesloten zijn,...

Er is nood aan een relanceplan waarin **structurele maatregelen** voor mensen in armoede opgenomen worden die ook kosten aan de uitgavenzijde drukken.

De focus op materiële hulpverlening tot nu toe was en blijft nodig, maar er dient op andere domeinen fors ingezet te worden:

HULP- EN DIENSTVERLENING

Wie zijn weg moet vinden in de hulp-en dienstverlening heeft vaak het gevoel vast te zitten in een doolhof waar hij/zij constant op muren botst. Dit terwijl het net ongelooflijk belangrijk is dat mensen op een vlotte manier kunnen beroep doen op reeds bestaande en eventueel nieuwe hulp-en dienstverlening.

Afgelopen maanden zagen we dat in een tijd die extra onzekerheden en stress met zich meebrengt, een kwalitatieve en menselijke aanpassing van organisatie goud waard is! Ook hier zien we structurele antwoorden.

We vragen om zoveel mogelijk te blijven inzetten op **waardige fysieke dienstverlening, creatieve alternatieven en outreachend werken.**

Het brengt ons opnieuw bij een nagel waar we tot vervelens toe op zullen blijven kloppen: het nijpend tekort aan **kwaliteitsvolle en betaalbare woningen** op de Gentse woningmarkt. Deze problematiek werd nog versterkt door de huidige crisis. Door

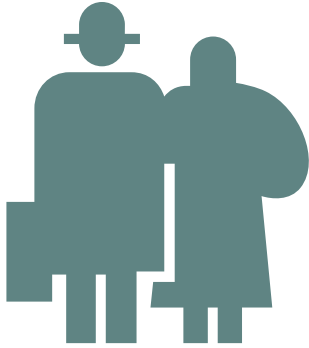
inkomensverlies kunnen sommige mensen hun achterstallige huur of afbetaling van de woning niet meer ophoesten. Verder is en blijft de kwaliteit van vele woningen schrijnend. De stad moet hier zijn verantwoordelijkheid nemen en de kwaliteit van de woningen conform de wooncode afdwingen.

Eerder dit jaar werden de **huurprijzen van sociale woningen** herberekend. De huurprijzen stegen conform de marktwaarde. Dit op het moment dat we merken dat ook de huurprijzen op de reguliere markt stijgen. Al deze stijgingen houden helaas geen rekening met inkomens die niet per se meestijgen. Voor sommige huurders betekende dit een daling van maandelijkse huur, voor velen echter een toename. De communicatie hieromtrent, de begeleiding bij de zoektocht naar een woning in dezelfde buurt, ... laten vaak te wensen over. De buurtgebondenheid wordt hierbij sterk onderschat.

Wie gedwongen wordt op straat te leven en **geen referentie-adres** heeft, verliest ongelofelijk veel rechten. In één beweging worden veel kansen ontnomen om van de straat weg te geraken. Hier vragen we een herziening opdat mensen niet afhankelijk zijn van de grijze circuits om te overleven en perspectief hebben om uit hun situatie te geraken.

In België zijn we trots op de grote solidariteit die tijdens de pandemie naar bovenkwam. Toch wordt een grote groep mensen sinds jaar en dag afgestraft omdat ze solidair willen zijn met elkaar: de **samenwonenden** en zogenaamde couchsurfers. Mensen die willen samenwonen of iemand (tijdelijk) wil laten inwonen én ondertussen recht hebben op een sociale uitkering, worden hier resoluut op voor afgestraft. De uitkering wordt zodanig teruggedrongen dat samenwonen geen mogelijkheid is. Deze solidariteit kan dus enkel 'in den duik' bestaan en biedt geen structurele oplossing. We vragen (boven)lokale overheden om dit dringend te herbekijken zodat mensen met recht op uitkeringen evenveel woonrechten hebben als de werkende samenwonenden.

OPVANG EN ORIËNTATIE VAN NIEUWKOMERS EN MENSEN ZONDER WETTIG VERBLIJF

Veel mensen zijn uit hun rechten gezet, of zijn ergens in het proces afgehaakt.

Heel wat nieuwkomers worden tijdens processen van asielaanvragen en/of gezinshereniging dakloos. Of zijn zonder wettig verblijf omdat ze geen arbeid meer verrichten en in hun eigen inkomsten kunnen voorzien.

Voor deze mensen is de inzet op een warme veilige en toegankelijke plaats waar ze “ruimte, rust en respect” krijgen fundamenteel om terug rechten op te bouwen. Ze komen nog altijd veel te vaak in de nachtopvang en/of crisisopvang terecht. Waar ze dus niet thuis horen. Er is nood aan duurzame oplossingen.

Onlangs kregen we dé remedie om armoede te bestrijden voorgeschoteld: mensen aan het werk krijgen. Nochtans is dit behoorlijk tegenstrijdig met wat mensen ervaren. De manier waarop arbeid momenteel georganiseerd wordt, zorgt ervoor dat we niet akkoord kunnen gaan met statements die zeggen dat dit een hefboom kan zijn om uit armoede te geraken. Daarom vragen wij om:

- flexibele arbeid en interim arbeid zodanig om te vormen zodat werknemers binnen deze modellen wél gelijkwaardige rechten en bescherming tegen risico's kunnen opbouwen.
- Zo mag afwezigheid wegens ziekte niet gelijk staan aan een inkomensdaling tot €0, verlies van kans op vast contract of verlies van job.
- **lonen die het mogelijk maken om te leven in plaats van te overleven.**
- We blijven spreken over werkende armen. Velen ervaren dat een (vaste) plek op de arbeidsmarkt niet automatisch een vrijwaring van of uitweg uit armoede betekent.

- in te zetten om **jobs duurzaam te maken**: eerlijk en leefbaar loon, voldoende jobzekerheid, voldoende werkuren en combineerbaar met het gezinsleven. We vragen dit ook en vooral binnen de jobs die haalbaar zijn voor mensen die een afstand tot de arbeidsmarkt ervaren!
- mensen die niet of deels arbeidsgeschikt zijn meer te **beschermen**. Hiervoor is meer afstemming nodig tussen adviserende geneesheren, huisartsen en VDAB.

Afgelopen eeuw zette de Belgische gezondheidszorg heel wat stappen vooruit. Toch blijkt dat het zorgsysteem nog steeds niet toegankelijk is voor iedereen. Er zijn vaak heel wat voorwaarden verbonden aan terugbetalingen waardoor mensen de zorgverstrekking moeten uitstellen of later een duurdere rekening te betalen hebben.

vb.: de aankoop van nieuwe brilglazen en montuur wordt maar om de 5 jaar terugbetaald en/of met voldoende verschil van sterkte t.o.v de vorige brilglazen.

Tijdens de hevige coronalockdown werd er aangedrongen op het thuis blijven, de dokter niet overbelasten en niet dringende operaties werden uitgesteld. Nu ervaren mensen dat sommige gezondheidsproblemen later aan het licht zijn gekomen of groter zijn geworden en hogere kosten met zich meebrengen dan voorheen.

We blijven aandringen op extra verspreiding van gratis mondmaskers via eenvoudige kanalen. We merken dat veel mensen slechts 1 mondmasker bezitten. Mensen zijn dus genoodzaakt om steeds hetzelfde mondmasker te gebruiken. Gezien de mondmaskerplicht op vele plaatsen ontbreekt de tijd om een herbruikbaar masker tijdig te wassen. Mensen trachten te besparen door geen wegwerpmasker aan te kopen. Heel wat mondmaskers worden daardoor op een onveilige manier gebruikt.

Door een gebrek aan inkomen overleven veel mensen op boterhammen. Er is een nood aan **kosteloze warme maaltijden** voor kwetsbare mensen aan huis.

Tijdens de lockdown heeft de **mentale gezondheid** van velen een enorme knauw gekregen. Het aanpakken van het sociale isolement waarin vele mensen in armoede nog meer terecht gekomen zijn moet hoger op de prioriteitenlijst. Outreachend aan de slag te gaan moet gecombineerd worden met het opnieuw inzetten op het creëren van ontmoetingsmogelijkheden. Er is honger naar contact, naar leuke dingen, naar samen zijn in een veilige omgeving..

Psychologen en personen in **geestelijke gezondheidszorg** dienen **proactief contact te leggen** met gezinnen en personen waar ze de afgelopen jaren contact mee hadden. Velen zitten op hun tandvlees.

Tijdens deze crisis hebben we gemerkt hoe onderwijs structuur kan brengen in het leven van sommige kinderen en jongeren in armoede. Veel kinderen en jongeren vinden er een veilige plaats die omkaderd is door professionals: niet alleen leerkrachten, maar evengoed zorgfiguren, brugfiguren en CLB-medewerkers. Dat geeft hen grip op het leven en sterkt hen in hun emancipatieproces. Voor veel kinderen gaat dat ver: eten, douchen, kledij,...

Om ervoor te zorgen dat onderwijs deze rol kan blijven opnemen is het belangrijk dat er een partnerschap groeit tussen scholen en ouders. Daarom vragen we aan het onderwijs om ondanks de veiligheidsmaatregelen, te **blijven inzetten op een warm contact met leerlingen en hun gezin**. Zodat zij zich welkom blijven voelen. Wees creatief met de schoolpoortwerking en het wekelijkse koffiemoment. Sluit de deuren niet voor ouders. Ouders moeten de kans krijgen om vertrouwen te kweken in het school gebeuren en de informele contacten zijn hierbij heel belangrijk.

Het mondmasker is momenteel een barrière om contact te leggen met leerlingen. Wij vragen om toch aandachtig te blijven voor signalen.

Wees aandachtig voor de digitalisering in het onderwijs. Tijdens de lockdown werden hier zeer grote stappen voorwaarts gezet. Maar vele gezinnen waren niet voorbereid, noch klaar voor deze evolutie. Zorg dat je alle leerlingen meeneemt. Anders is en blijft dit een extra factor om uit te sluiten nu en in de toekomst.

Deze beleidsaanbevelingen kwamen tot stand vanuit **ervaringen van mensen in armoede** bij:

- BMLIK
- De Zuidpoort
- Jong Gent in Actie
- Kras
- Sivi
- Solidariteitsfonds Gent

DE ORGANISATIES DIE MEEWERKTEN AAN DEZE HERDENKING

DE GENTSE VERENIGINGEN WAAR ARMEN HET WOORD NEMEN:

IN SAMENWERKING MET:

MET DANK AAN:

